

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

6 april 2005

VERZOEKSCRIFT

over de humanisering van de werkloosheid

VERSLAG

**namens de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
uitgebracht door de heren Koen Van den Heuvel en John Vrancken**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Trees Merckx-Van Goey.

Vaste leden:

de heren Thieu Boutsen, Freddy Van Gaever, Roland Van Goethem, John Vrancken, Frans Wymeersch;

de heer Jan Laurys, de dames Trees Merckx-Van Goey, Miet Smet, de heer Koen Van den Heuvel;

de heer Louis Bril, mevrouw Annick De Ridder, de heer Jul Van Aperen;

de dames Caroline Gennez, Anissa Temsamani, de heer André Van Nieuwkerke.

Plaatsvervangers:

de heer Johan Deckmyn, mevrouw Katleen Martens, de heren Jan Penris, Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde;

de heer Carl Decaluwe, mevrouw Kathleen Helsen, de heren Frans Peeters, Eric Van Rompuy;

mevrouw Patricia Ceysens, de heer Jaak Gabriels, mevrouw Vera Van der Borgh;

de heren Chokri Mahassine, Jan Roegiers, Robert Voorhamme.

Toegevoegde leden:

mevrouw Vera Dua;

de heer Jan Peumans.

DAMES EN HEREN,

Op 23 december 2004 diende de heer Jozef Buggenhout een verzoekschrift in over de humanisering van de werkloosheid.

De commissie besprak dit verzoekschrift op haar vergaderingen van 13 januari en 17 februari 2005.

Het verzoekschrift werd aan de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, voorgelegd. De minister bezorgde de commissie een omstandig antwoord.

1. INHOUD VAN HET VERZOEKSCHRIFT

In het verzoekschrift brengt de heer Buggenhout een verhaal gebaseerd op persoonlijke ervaringen met betrekking tot de diensten en instanties die bij de werkloosheid zijn betrokken, in casu de RVA en VDAB. Hij doet een aantal aanbevelingen om de werkloosheid te humaniseren en de werklozen menselijker te behandelen. Het verzoekschrift bevat een aantal aanbevelingen, waarop in het antwoord gereageerd zal worden voor zover het binnen de bevoegdheid van de Vlaamse overheid past. Een aantal aanbevelingen heeft immers ook betrekking op het RVA-beleid dat onder de bevoegdheid van de federale regering valt. De volgende aspecten zullen worden behandeld:

- het algemene Vlaamse beleid ten aanzien van de werkloosheid;
- de rechten en plichten van werkzoekenden;
- de afstemming tussen het Vlaamse en federale beleid.

2. ANTWOORD VAN DE MINISTER

De indiener van het verzoekschrift verwijst in de eerste plaats naar de rooskleurige voorstelling van de werkloosheidscijfers. Het aantal mensen dat op een of andere manier te maken heeft met een uitkering van de RVA is, zoals de indiener van het verzoekschrift terecht opmerkt, veel groter dan het cijfer van het aantal niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) doet vermoeden, onder andere door een aantal groepen van werklozen die vrijgesteld zijn om zich in te schrijven als werkzoekende.

De Vlaamse overheid doet er echter alles aan om haar arbeidsmarktstatistieken zo helder en transparant mogelijk te maken. Zo worden sinds 2004 een heel aantal oudere werkzoekenden, die voorheen vrijgesteld waren van inschrijving als werkzoekende, opnieuw meegeteld bij de NWWZ. Ook de PWA-werknemers worden sinds 1 oktober 2004 opnieuw meegeteld in de Belgische en Vlaamse werkloosheidscijfers. Dit maakt dat eind 2004 het aantal NWWZ aanzienlijk hoger lag dan een jaar voordien, ondanks de economische heropleving, en deze stijging is bijna uitsluitend een gevolg van deze twee wijzigingen in de werkloosheidsreglementering. Dit wil niet zeggen dat het enkel om een ‘statistische opsmukoperatie’ gaat. Ook voor deze ‘nieuwe’ werkzoekenden willen we immers voorzien in een passende begeleiding, ook al is dat bijvoorbeeld voor 50-plussers niet zo eenvoudig en ook al is het heel wat eenvoudiger hen af te schrijven dan hen kansen te bieden.

De kerndoelstelling van het huidige Vlaamse werkgelegenheidsbeleid bestaat er immers in zoveel mogelijk mensen aan het werk te krijgen. “Meer mensen aan het werk” is dan ook de centrale doelstelling in de Beleidsnota Werk 2004-2009 die in oktober 2004 in het Vlaams Parlement werd neergelegd. Dit impliceert dat de mensen die geen werk hebben, op een actieve manier zullen worden toegeleid naar werk. Concreet krijgt dit gestalte via het realiseren van de sluitende aanpak van de werkloosheid: iedere werkzoekende krijgt het recht op een aangepast begeleidingsaanbod gericht op de doorstroming naar werk. Alle nieuwe werkzoekenden krijgen een nieuwe start aangeboden vooraleer ze langdurig werkloos worden (preventieve luik) – dit is trouwens ook expliciet opgenomen in het huidige Vlaamse regeerakkoord – en tegelijkertijd wordt er een substantiële inspanning gedaan voor de werklozen die reeds langdurig werkloos zijn (curatieve luik). Dit begeleidingsaanbod bestaat uit een trajectbegeleiding met eventueel een opleidings- of werkervaringscomponent, en moet leiden tot een maatgerichte aanpak van begeleiding en opleiding die nauw aansluit bij de noden en behoeften van de werkzoekende.

Bij de uitwerking van de trajectwerking en toelatingsacties zal bovendien bijzondere aandacht gaan naar de verschillende groepen die het moeilijk hebben op onze arbeidsmarkt (kort geschoolden, allochtonen, arbeidsgehandicapten, ouderen) en een positieve oververtegenwoordiging van deze kansengroepen in de trajectwerking is een priori-

teit. Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan de toeleiding van groepen die vandaag behoren tot de zogenaamde ‘stille arbeidsmarktreserve’. Hun herintrede op de arbeidsmarkt zal worden gefaciliteerd door specifieke toeleidingsacties in te leggen en door een aangepast opleidings- en begeleidingsaanbod te formuleren.

Wat het VDAB-beleid en de rechten van de werkzoekenden betreft, kan opnieuw verwezen worden naar de Beleidsnota Werk 2004-2009 en naar het Handvest van de Werkzoekende, dat een belangrijk algemeen juridisch kader vormt voor de werking van de VDAB. Dit handvest dat bij decreet van 30 april 2004 werd vastgelegd, bepaalt enerzijds dat werkzoekenden recht hebben op een passende begeleiding en opleiding en dat de overheid de plicht heeft hiervoor te zorgen, maar anderzijds heeft de werkzoekende de plicht de kansen die hem of haar worden geboden ten volle aan te grijpen. Het is dus een verhaal van rechten én plichten, van verantwoordelijkheid geven én verantwoordelijkheid nemen. Via de realisatie van de sluitende aanpak waarborgt de overheid het recht op trajectbegeleiding voor elke werkzoekende. Van werkzoekenden mag in deze context dan ook worden verwacht dat zij inspanningen zullen leveren om hun kansen op tewerkstelling te maximaliseren: ze moeten actief zoekgedrag vertonen en hun competenties verruimen met de deskundige ondersteuning van de VDAB en andere arbeidsmarktintermediairen.

Dit mag uiteraard niet resulteren in een ‘jacht op werklozen’. Van uitkeringsgerechtigde werklozen mag verwacht worden dat ze actief werkzoekend zijn, maar dat betekent zeker niet dat hun werkloosheid hen verweten kan worden. Het schorsen van de uitkering van werklozen is een federale bevoegdheid; vermits de VDAB instaat voor de begeleiding en opleiding van werkzoekenden, gebeurt dit mede op basis van informatie die vanuit de VDAB wordt overgemaakt.

Tot slot wordt ook de versnippering in bevoegdheden tussen de Vlaamse (VDAB) en federale overheid (RVA) rond de werkloosheidsreglementering aangehaald, wat soms leidt tot problemen in afstemming tussen de beide overheden. Ook rond deze afstemming zijn de laatste jaren al initiatieven genomen. Zo bestaat er sinds 30 april 2004 een samenwerkingsakkoord tussen de federale staat, de gewesten en de gemeenschappen betreffende de actieve begeleiding en opvolging van werklozen.

Het akkoord vertaalt de individuele verhouding tussen rechten en plichten van de werklozen naar het niveau van de betrokken instellingen VDAB en RVA. Hetzelfde akkoord regelt daarnaast ook de gegevensuitwisseling tussen VDAB en RVA. Ook de gegevensuitwisseling tussen de VDAB en de andere instellingen van de Sociale Zekerheid is mogelijk: er bestaat immers een protocol tussen de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (KSZ) en de gemeenschappen die de integratie van regionale databanken in het KSZ-netwerk structureel mogelijk maakt. De feitelijke integratie is nog niet gerealiseerd, maar in het kader van de voorbereiding van de nieuwe VDAB-beheersovereenkomst 2005-2009 wordt verder onderzocht hoe deze koppeling uiterlijk eind 2005 effectief gerealiseerd kan worden. Tot slot moet in dit kader nog worden vermeld dat de uitbouw van de eerder aangehaalde curatieve aanpak volledig afgestemd wordt op de gefaseerde controle van de RVA op de beschikbaarheid van de langdurig werklozen. De doelgroep zal gefaseerd, volgens leeftijd, worden benaderd, waarbij rekening wordt gehouden met de federale uitwerking van de controle op beschikbaarheid.

3. BESPREKING EN CONCLUSIES VAN DE COMMISSIE

De heer *Koen Van den Heuvel*, verslaggever, verklaart volledig akkoord te gaan met het antwoord van de minister. Het principe van de sluitende aanpak, dat nu in het beleid inzake de werkloosheid wordt gevolgd, gaat uit van rechten en plichten van de werkzoekenden. Ook de afstemming van het beleid gevoerd door de federale en de regionale overheden komt in het antwoord aan bod. Dit alles wordt op een goed gefundeerde manier uiteengezet. Er moet niets aan worden toegevoegd.

De commissie sluit zich dan ook eenparig aan bij het antwoord van de minister.

De verslaggevers,

John VRANCKEN
Koen
VAN DEN HEUVEL

De voorzitter,

Trees
MERCKX-VAN GOEY